

А.М. Одарченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.В. Карбівнича, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

В умовах ринкових перетворень відбулася глибока трансформація соціального і суспільного життя, в результаті якої сформувалися нові цінності і виникли нові потреби. Ці зміни призвели до високих темпів розвитку сфери торгівлі та послуг.

На 01.01.2018 рік в Україні відкрито 71 043 компанії та 242 013 ФОП. За даними платформи Opendatabot, найбільш популярними видами бізнесу в Україні є роздрібна та оптова торгівля.

У сучасних умовах торгівля стала важливою ланкою, в якій перетинаються інтереси держави, підприємств, що виробляють та реалізують товари, і покупців. Торгівля змінилася як галузь і трансформується в міжгалузеву структуру. Відбувається злиття фінансового, промислового і торгового капіталу. У цих умовах торгівля перестала бути чисто організаційно-технологічною структурою, покликаною здійснювати доведення товарів до споживача. У ринкових умовах торгівля впливає на розвиток промисловості, перетворюється в один з основних елементів, що відображає рівень життя населення, ефективність функціонування економіки.

Сучасний споживач значно підняв планку вимог до якості товарів і рівня обслуговування у сфері торгівлі. У більшості випадків претензії щодо якості придбаного товару пред'являються не виробнику, а саме адміністрації торговельного підприємства. Тому є гостра потреба у фахівцях, які знаються на якості товарів, методах її оцінювання, умовах та термінах зберігання, проведенні експертизи та визначенні фальсифікації. Саме такі компетенції забезпечують освітні програми, за якими проводиться підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на факультеті управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю.

Поширення на внутрішньому ринку небезпечної продукції та продукції неналежної якості стає все більш загрозливим для здоров'я і життя населення України. Сьогодні на ринку України, за даними Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів

та захисту споживачів, 50% продукції фальсифіковано. У 2018 році Держпродспоживслужба виявила 15,6 тис. порушень прав споживачів. За результатами досліджень американського журналу «Форбс» та сервісу «Statista» Україна займає 45-те місце з 53 за якістю продуктів харчування та набрала 35 балів із 100 можливих. Такий низький бал України експерти пояснюють спробами виробників здешевити готову продукцію і відсутністю контролю за якістю.

У 2018 році прийнято закон «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин», згідно з яким усі учасники ринку несуть відповідальність за якість продуктів харчування. Відповідно до закону «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» усі оператори ринку харчових продуктів до 20 вересня 2019 р., повинні впровадити постійно діючі процедури, засновані на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках. Все це свідчить про актуальність підготовки фахівців у сфері якості товарів та послуг.

Під час розроблення освітніх програм проведено широкі консультації з основними стейкхолдерами: роботодавцями, випускниками, професійними організаціями. Так, до обговорення змісту підготовки фахівців за освітніми програмами факультету було залучено представників ГУ Держпродспоживслужби в Харківській області, Харківської митниці, ДП «Харківстандартметрологія», Харківського НДІ судових експертиз, провідних підприємств галузі. Слід зазначити, що одним із важливих питань при створенні освітніх програм є наявність необхідних ресурсів для реалізації програми всередині закладу вищої освіти. У Харківському державному університеті харчування та торгівлі є всі умови: існує потужна наукова школа з товарознавства, на факультеті працює чотири науково-дослідні лабораторії, належна матеріально-технічна база, що дозволяє готувати висококваліфікованих фахівців.

Під час формування освітніх програм за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» було враховано вимоги стандартів, в яких зазначено, що мінімум 50% освітньої програми бакалаврів та 35% магістрів мають бути спрямовані на забезпечення компетенцій, визначених стандартами.

Освітні програми орієнтовані на галузеву спрямованість університету, а структура навчальних планів забезпечує підготовку конкурентоспроможних і затребуваних на ринку праці фахівців.